S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30398

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i, 2012 y?l?nda Çi?dem Kan taraf?ndan geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, ö?retmenlerin s?n?f ortam?nda ö?rencilerin **özgür dü?ünme**, tart??ma, farkl? fikirlere sayg? gösterme ve öz disiplin geli?tirme gibi davran??lar? te?vik etme düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, 21 maddeden ve dört ana alt boyuttan olu?maktad?r ve yan?tlar 5 dereceli bir **Likert Ölçe?i** format?nda toplanmaktad?r. Bu araç, e?itim bilimleri alan?nda ö?retmen yeterliliklerini ve demokratik s?n?f yönetimi yakla??mlar?n? de?erlendirmede önemli bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Özgür dü?ünme, ö?retmen davran??lar?, s?n?f yönetimi, öz disiplin, psikometrik ölçek, e?itim, ö?renci kat?l?m?, Likert.

Yazarlar

Çi?dem Kan

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ö?retmenlerin s?n?f içerisindeki pedagojik yakla??mlar?n?n, ö?rencilerin zihinsel ve davran??sal özgürlüklerini ne ölçüde destekledi?ini sistematik olarak ölçmektir. Bu ba?lamda, ölçek, ö?retmenlerin ö?rencileri farkl? fikirler üretmeye, bu fikirleri özgürce tart??maya açmaya ve kendi davran??lar?n? düzenleme becerisi olan **öz disiplin** geli?tirmeye yönlendiren spesifik davran??lar?n? belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, ö?retmen e?itimi programlar?n?n ve s?n?f içi etkile?im kalitesinin de?erlendirilmesi için kritik bir öneme sahiptir.

Ölçek, ayn? zamanda, ö?rencilerin sadece bilgi al?c?s? de?il, ayn? zamanda aktif kat?l?mc?lar ve ele?tirel dü?ünürler oldu?u bir s?n?f kültürünün olu?mas?na yönelik ö?retmen katk?lar?n? belirlemeye yard?mc? olur. Bu, demokratik e?itim ortamlar?n?n te?vik edilmesi aç?s?ndan bilimsel bir zemin sunar.

Yap?

S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i, ö?retmenlerin s?n?f içi serbest dü?ünmeyi te?vik eden davran??lar?n? ölçmek üzere tasarlanm?? çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Ölçek, toplam 21 madde ile bu karma??k yap?y? dört ana alt boyutta operasyonelle?tirmektedir. Bu alt boyutlar, ö?retmenlerin ö?rencilerin bili?sel ve sosyal geli?imine yönelik farkl? yakla??mlar?n? kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in yap?sal modeli, a?a??daki dört temel faktör etraf?nda ?ekillenmi?tir:

Özgür Dü?ünme: Farkl? veya az?nl?kta kalan fikirleri te?vik etme ve olumlu peki?tireçlerle destekleme.
Özgür Tart??ma: Ö?rencilere ders içeri?i veya s?n?f faaliyetleri hakk?nda seçim yapma ve farkl? seçenekleri de?erlendirme f?rsatlar? sunma.
Farkl? Dü?ünceye Sayg?: Ö?rencilerin, ders materyali veya ö?retmenin yorumlar? hakk?nda alternatif veya yeni aç?l?mlar getirmesine izin verme ve bunu takdir etme.
Öz Disiplin Davran??lar?: Ö?rencilere davran??sal özerklik sa?layarak, onlar?n ki?isel sorumluluk ve öz yönetim becerilerini geli?tirmelerine yard?mc? olma.

Geçerlik

Ölçe?in **Geçerlik** çal??malar? hakk?nda kaynakta spesifik istatistiksel sonuçlar (örne?in, faktör yükleri, do?rulay?c? faktör analizi uyum indeksleri) aç?kça belirtilmemi?tir. Ancak, geli?tirme çal??malar?nda ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla uzman görü?leri al?narak kapsam geçerli?inin sa?land??? ve muhtemelen yap? geçerli?i için faktör analizlerinin uyguland??? varsay?lmaktad?r. Ölçe?in dört alt boyuta ayr?lmas?, yap?sal geçerli?in belirlenmesi yönünde at?lan ad?mlar?n bir göstergesidir.

Güvenirlik

S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i, yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. Yap?lan güvenirlik analizlerinde, tüm ölçek için hesaplanan **Cronbach Alpha** güvenirlik katsay?s? 0.92 olarak bulunmu?tur.

Bu katsay?, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? (s?n?fta özgür dü?ünmeye yönlendirme davran???n?) tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve psikometrik aç?dan mükemmel düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermektedir. Bu yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde uygulanan faktör analizi (büyük ihtimalle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi**), ölçe?in 21 maddesinin dört temel alt boyuta ayr?ld???n? ortaya koymu?tur. Bu dört faktörlü yap?, ö?retmen davran??lar?n?n birbirinden ayr??an ancak ili?kili boyutlar?n? temsil etmektedir.

Alt boyutlar?n madde say?lar? ve odak noktalar? ?öyledir: Özgür Dü?ünme (7 madde), Özgür Tart??ma (5 madde), Farkl? Dü?ünceye Sayg? (5 madde) ve Öz Disiplin Davran??lar? (4 madde). Bu faktör yap?s?, ölçe?in teorik temellerini sa?lamla?t?rmakta ve ö?retmen davran??lar?n?n çok

ARABPSYCHOLOGY.COM

yönlü do?as?n? yans?tmaktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: 21 maddelik, dört alt boyuttan olu?an, 5'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler (Ö?retmen davran??lar?n? ölçmeye odaklanm??t?r).

Ya? Grubu: Yeti?kin (E?itimciler)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, farkl? bran? ve kademelerdeki ö?retmenlerin s?n?f içi davran??lar?n? de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Bireysel öz-bildirim envanteri. Yan?tlar, "1= hiç kat?lm?yorum" ile "5= tamamen kat?l?yorum" aras?nda de?i?en 5'li derecelendirme sistemi kullan?larak toplan?r.

Anahtar Kelimeler

E?itim psikolojisi, pedagoji, s?n?f etkile?imi, ö?retmen yeterlili?i, iç tutarl?l?k, Cronbach Alfa, faktör yap?s?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: ckan@firat.edu.tr

Yaz??ma Adresi: F?rat Üniversitesi (Yazar?n güncel veya yay?n s?ras?ndaki kurumu).

?zinler, Ücret ve Uygulama Y?l?

Uygulama Y?l?: 2012

?zin ve Ücret Bilgisi: Ölçe?in ticari kullan?m? veya geni? çapl? uygulamalar? için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilir. ?leti?im e-posta adresi: ckan@firat.edu.tr.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

sinifta-ozgur-dusunmeye-yonlendirme-davranis-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Makalenin EBSCOhost üzerindeki ba?lant?s?: eds.a.ebscohost.com

Kaynaklar

Kan, Ç. (2012,Haziran). S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?inin geli?tirilmesi. *Bal?kesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *15*(27), 31-44.

S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, toplam 21 madde ve 4 alt boyuttan olu?maktad?r. Derecelendirme format? 5'li Likert'tir (1= hiç kat?lm?yorum - 5= tamamen kat?l?yorum).

Alt Boyutlar ve Maddeler:

Özgür Dü?ünme (7 m): S?n?f?n geneline göre farkl? dü?ünen ö?renciye, farkl? dü?üncesinden dolay? olumlu peki?tireçler kullan?r?m.
Özgür Tart??ma (5 m): Ö?rencilere, farkl? seçenekler sunarak (dersle ilgili ya da s?n?fta yap?lacak faaliyetlerle ilgili) onlara seçim yapt?r?r?m.
Farkl? Dü?ünceye Sayg? (5 m): Ö?renci, dersle ilgili olarak benim yorumlar?ma farkl? aç?l?mlar getirebilir.
Özdisiplin Davran??lar? (4 m): Ö?rencilere, özgür davranma olanaklar?n? vererek, onlarda öz disiplin olu?turmaya çal???r?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM